

Οι πρώτες παρουσιάσεις του Βιβλίου

Λευκωσία: Πέμπτη 31η Οκτωβρίου 2019, στις 7.00 μ.μ., στη Δημοσιογραφική Εστία στη Λευκωσία
Θα μιλήσουν οι Δώρας Λυμπούρης, αδελφότεκνος Δώρου Λοΐζου, Μάριος Ευρυβιάδης, Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων και Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος, Αχιλλέας Αμιλιανίδης, Πρόεδρος, Τμήματος Νομικής Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Συντονιστής: Γιάννης Αντωνίου, δημοσιογράφος.

Θα ακουστούν δυο τραγούδια από τον Άκη Γεωργίου.
Λεμεσός: Η παρουσίαση θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη, 13 Νοεμβρίου 2019, στις 7.00 μ.μ., στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δημαρχείου. Θα μιλήσουν, Έλενα Λυμπούρη, αδελφότεκνη Δώρου Λοΐζου, Πέτρος Παπαολυβίου, Ιστορικός, Αναπληρωτής καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κύπρου. Συντονιστής: Νίκος Τόκας, δημοσιογράφος.

Οι δολοφόνοι κυκλοφορούν ελεύθεροι

Ανοίγει ο φάκελος της δολοφονίας του Δώρου Λοΐζου - Γνωστοί οι δράστες

Η δολοφονία του Δώρου Λοΐζου, στις 30 Αυγούστου 1974, παραμένει ένα ανεξιχνίαστο πολιτικό έγκλημα. Οι δολοφόνοι γνωστοί, δεν είχαν πάρει τις παραμικρές προφυλάξεις. Το Κράτος δεν προχώρησε ποτέ να τους παρουσιάσει ενώπιον δικαστηρίου. Οι δολοφόνοι κυκλοφορούν ελεύθεροι! Τρεις τουλάχιστον έχουν κατονομαστεί... Σημειώνεται συναφώς πως το τότε πόρισμα του θανατικού ανακριτή, Αντώνη Ιωαννίδη, ήταν αρκούντως διαφωτιστικό.

«Από την ενώπιόν μου μαρτυρία είμαι της γνώμης ότι πράγματι δεν έγιναν οι ενδεχόμενες έρευνες για την διελεύκανση του εγκλήματος. Περιπλέον δε είμαι της γνώμης ότι την διελεύκανση του παρόντος εγκλήματος όφειλε αμέσως να είχε αναλάβει ομιάς αξιωματικών εκ των πλέον πεπειραμένων αξιωματικών της Αστυνομίας. Ελπίζεται όπως χάριν του δημοσίου συμφέροντος και της ασφάλειας εις το μέλλον θα έχουν

Προδημοσίευση στον «Φ» του βιβλίου του Κώστα Βενιζέλου για τον Δώρο Λοΐζου

τουτό πάντοτε κατά νούν οι ενταλμένοι διά την διελεύκανση παρομοίων εγκλημάτων...»

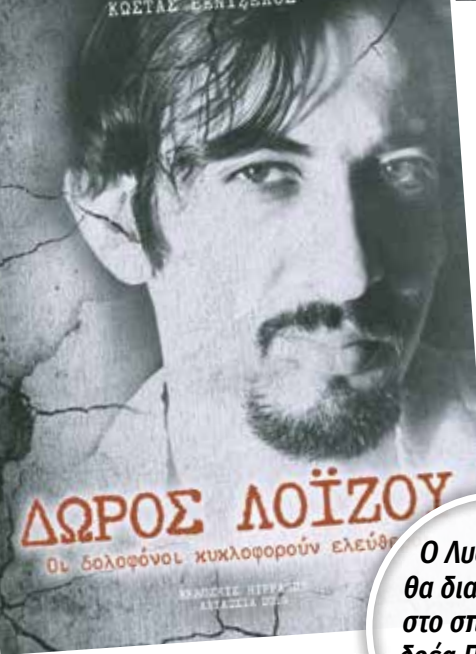
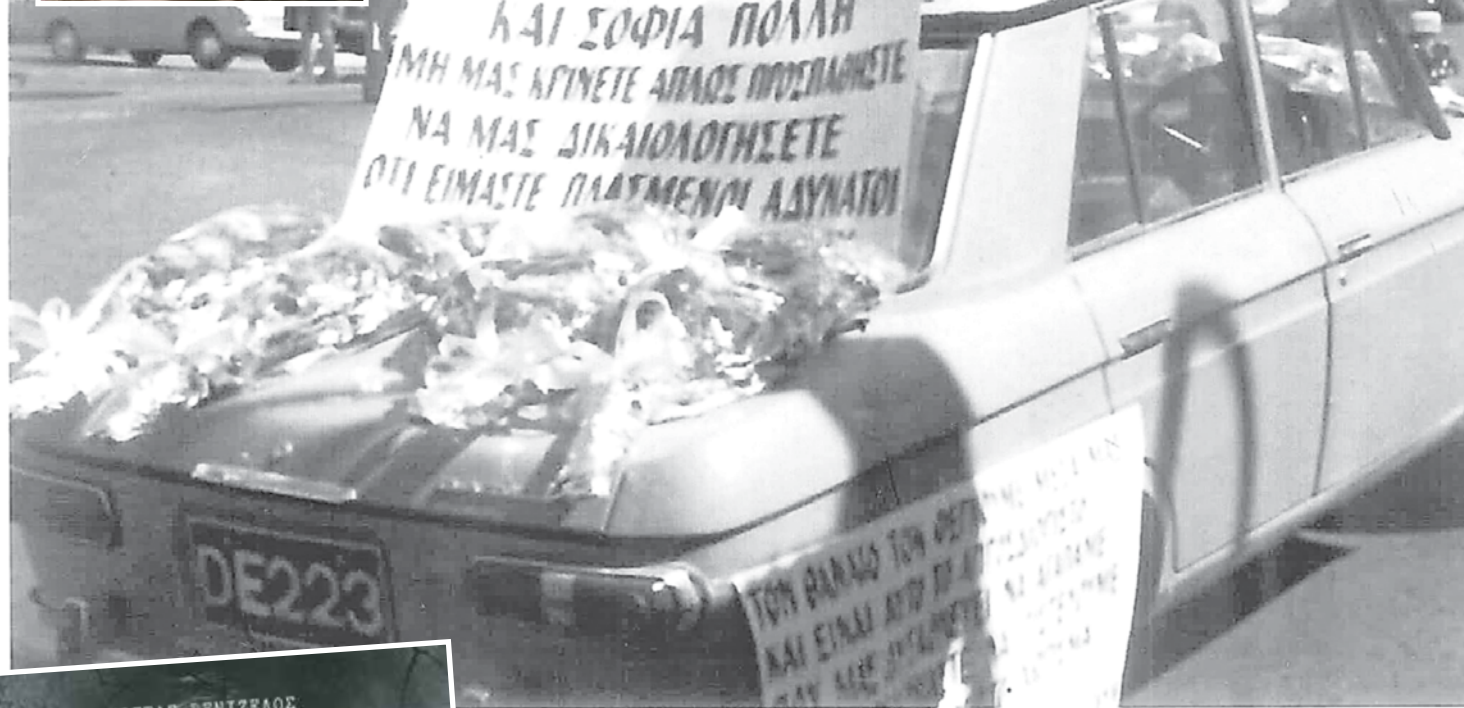
Το βιβλίο «Δώρος Λοΐζου - Οι δολοφόνοι κυκλοφορούν ελεύθεροι», του δημοσιογράφου Κώστα Βενιζέλου, των εκδόσεων Hippasus, επιχειρεί να ρίξει φως στο πολιτικό έγκλημα, αλλά και στην προσωπικότητα ενός ανθρώπου, που σκοτώθηκε για τις ιδέες του. Το βιβλίο συνιστά μια έρευνα - η πρώτη μεγάλη για τον Δώρο Λοΐζου -, η οποία στηρίχθηκε σε πρωτογενές υλικό, σε προσωπικές συνεντεύξεις και αρχεία ξένων χωρών (Στέιτ Ντιπάρτμεντ, ΣΙΑ).

Τα στοιχεία, τα όσα αναφέρθηκαν στο δικαστήριο, η σκόπιμη αδράνεια της Αστυνομίας, τα κατασκευασμένα άλλοθι, συνθέτουν το παζλ μιας καλοστημένης αποστολής. Στόχος ήταν ο Βάσος Λυσσαρίδης, από τα πυρά νεκρός έπεσε ο ποιητής, αγωνιστής, Δώρος Λοΐζου. Ο αγώνας που δόθηκε στη συνέχεια για να δικαστούν οι δράστες δεν απέδωσε. Ο πατέρας του Δώρου, Βύρωνας, είχε δει όλους τους κρατικούς αξιωματούχους, κανένας όμως δεν κινήθηκε προς την κατεύθυνση να αποδοθεί δικαιοσύνη.

Είναι τώρα η ώρα να ανοίξει η υπόθεση; Τι λένε οι ειδικοί; Τι λένε οι αρμόδιοι;

Ήταν πρωί του Αυγούστου 1974. Εκείνο το πρωινό, η ζέστη του καλοκαιριού έκαιγε, η ατμόσφαιρα ήταν βαριά, μύριζε καμένο τον πολέμου. Η δεύτερη φάση της τουρκικής εισβολής είχε ολοκληρωθεί με την κατάληψη σημαντικού εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο Πενταδάκτυλος ογκοκρινόταν και σχεδόν ο μισός πληθυσμός της Κύπρου είχε μετακινηθεί, προσφυγοποιηθεί, εκδιωχθεί, από τον τουρκικό στρατό. Νεκροί, αγνοούμενοι, πρόσφυγες, αβεβαιότητα. Οι άνθρωποι που ανέλαβαν να υλοποιήσουν το σχέδιο της καταστροφής δεν επηρεάζονταν από την τραγωδία. Είχαν ακόμη αποστολή να υλοποιήσουν. Είχαν ακόμη σχέδια να ολοκληρώσουν. Οι άνθρωποι της χούντας, της ΕΟΚΑ Β', που ελάμβαναν εξωθεν εντολές οργάνωσαν δολοφονική επίθεση εκείνο το πρωί της 30ής Αυγούστου 1974.

Ο Δώρος σύμφωνα με τη μαρτυρία της γυναίκας του εκείνο το πρωί του Αυγούστου οιγοτρα-

Ο Λυσσαρίδης θα διανυκτέρευε στο σπίτι του Ανδρέα Πάλμα εκείνο το βράδυ

γούδουσε το «Ήταν πρωί τ' Αυγούστου κοντά στη ροδαυγή, σκότωσαν οι εχθροί το γελαστό παιδί». Τι ειρωνεία. Τραγουδούσε για το γελαστό παιδί που σκότωσαν οι εχθροί. Το «γελαστό παιδί» του Μίκη Θεοδωράκη αναφερόταν σε έναν επαναστάτη από την Ιρλανδία, τον Michael Collins, και τους σίχους έγραψε ο επίσης Ιρλανδός ποιητής, Brendan Behan. Μεταφράστηκε από τον Βασίλη Ρώτα και έγινε τραγούδι τον Οκτώβριο του 1961 για τις ανάγκες του έργου 'Ένας Όμηρος. Στα χρόνια της χούντας «ο εχθροί» τραγουδιόταν «φασίστες».

Το προηγούμενο βράδυ για λόγους ασφαλείας ο Βάσος Λυσσαρίδης διανυκτέρευσε στο σπίτι του Δώρου και της Βαρβάρας. Μαζί τους και μια δημοσιογράφος της Βρετανικής εφημερίδας Γκάρντιαν, η Λήνσοκ, που βρισκόταν στην Κύ-

ΕΙΧΑΝ ΣΤΗΣΕΙ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΝΕΔΡΑ

Ο φίλος και συναγωνιστής του, Ανδρέας Πάλμας, αναφέρει πως όταν αφαιρέθηκε η φρουρά από τον Λυσσαρίδη, είχε συναντηθεί με τον Δώρο στο σπίτι του. «Θα επιλέγαμε άτομα εκ περιτροπής να αναλαμβάνουν ρόλο προστασίας. Του είπα ότι θα ήταν καλύτερο να τους γνωρίζει όλους μόνο αυτός. Θυμάμαι πρόλαβε και είπε το όνομα του Νίκου Σιαφάκη». Σύμφωνα με τη μαρτυρία του «στις 29 Αυγούστου 1974 θα έφερνε τον Λυσσαρίδη σπίτι μου να μείνει, καθώς το προηγούμενο βράδυ διανυκτέρευσε στο σπίτι τους. Τους περίμενα μέχρι τη 1.00 π.μ. Δεν ήλθαν, όπως έμαθα εκ των υστέρων ο λόγος που δεν έγινε η μετακίνηση ήταν πως φιλοξενήσαν και μια ξένη δημοσιογράφο με την οποία κουβέντιασαν όλο το βράδυ. Εκ των υστέρων έμαθα πως είχε στηθεί διπλή ενέδρα. Η μια διαδρομή ήταν αυτή που έγινε μέσω της γέφυρας Κάνιγγος. Η άλλη ήταν από την πλατεία Μεταξά, τότε, Ελευθερίας σήμερα και μπροστά από το Ταχυδρομείο. Αυτή ήταν η διαδρομή που θα ακολουθούσαμε εάν διανυκτέρευε ο Λυσσαρίδης στο διαμέρισμά μας στο Άγιο Δομέτιο. Η δεύτερη ενέδρα είχε στηθεί κοντά στο Ταχυδρομείο. Μόλις έγινε γνωστή η απόπειρα τρέξαμε στο ΟΧΙ και μετά στο νοσοκομείο. Η πρώτη πληροφορία που είχαμε ήταν πως δολοφόνησαν και τους δυο (μαρτυρία Ανδρέας Πάλμας).

προ για ρεπορτάζ. Ο Δώρος, θα πει η Βαρβάρα, ήταν ανήσυχος όλο το βράδυ. Έβλεπε ύποπτες κινήσεις στον δρόμο. Αυτοκίνητα πηγαινο-έρχονταν στον δρόμο κάτω από το διαμέρισμα και κοιτάζαν προς το μέρος τους. Ήταν, όπως ανέφερε, έντονη η ανησυχία του Δώρου, ο οποίος της ανέφερε πως «κάτι κακό θα συμβεί αύριο». Το διαισθανόταν και το έλεγε συνεχώς στη Βαρβάρα. Άλλωστε, με τον θάνατο είχε αναμετρηθεί πολλές φορές. Και στην αντίσταση και μέσα από τους σίχους του.

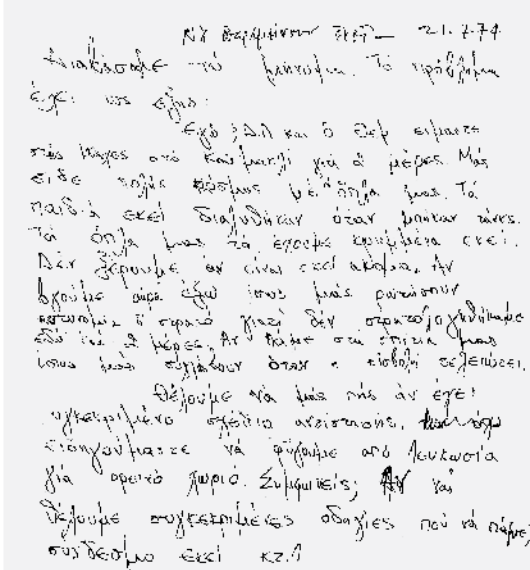
Την επόμενη ημέρα το πρωί ξεκίνησαν με το αυτοκίνητο του Δώρου προς τα γραφεία της ΕΔΕΚ, στην Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, στη Λευκωσία. Πρώτα μετέφεραν τη δημοσιογράφο στο ξενοδοχείο Χίλτον, όπου διέμενε. Το αυτοκίνητο, Ντασούν DE 223, οδηγούσε ο Δώρος, συνοδηγός η Βαρβάρα και στο πίσω κάθισμα ο Βάσος Λυσσαρίδης. Όταν το αυτοκίνητο εισήλθε στη γέφυρα Κάνιγγος και φθάνοντας στον κυκλικό κόμβο, τρεις οπλοφόροι της ΕΟΚΑ Β', που τους είχαν στήσει καρτέρι, άρχισαν να το γαντζώνουν. Το αυτοκίνητο ανέπτυξε ταχύτητα και στη συνέχεια ακινητοποιήθηκε. Ο Δώρος δολοφονήθηκε, ο Βάσος Λυσσαρίδης τραυματίστηκε από τα σπασμένα γυαλιά του αυτοκινήτου και είχε αιμορραγία. Η Βαρβάρα τραυματίστηκε στο χέρι και στο κεφάλι. Η ίδια θυμάται πως δεν αντιλήφθηκε εκείνη τη στιγμή πως ο Δώρος είχε πεθάνει. Το αίμα του, θυμάται, είχε κυλήσει πάνω της, γέμισαν τα ρούχα της. Ο Δώρος και ο Λυσσαρίδης μεταφέρθηκαν στο Νοσοκομείο. Στο Νοσοκομείο Λευκωσίας διαπιστώθηκε ο θάνατος του Δώρου. Σημειώνεται πως από τις ριπές των αυτομάτων όπλων, τρεις περαστικοί τραυματίστηκαν και ο ένας από αυτούς, ο Χρυσήλιος Μαυρομάτης, υπέκυψε αργότερα στα τραύματά του.

Η Βαρβάρα μεταφέρθηκε στην κλινική του Τάκη Γεωργίου, στην οδό Βασιλέως Παύλου στη

Λευκωσία. Δίπλα της από την αρχή η φίλη της, Έλλη Μόζορα. Ο Τάκης Γεωργίου απέφυγε αρχικά να της πει ότι ο Δώρος είχε δολοφονηθεί. Την τελευταία φορά που τον ρώτησε το κατάλαβε αν και ο γιατρός δεν απάντησε, φαινόταν στο πρόσωπό του, όπως χαρακτηριστικά ανέφερε η Βαρβάρα. Η Βαρβάρα πήγε στο νοσοκομείο Λευκωσίας για να αντικρίσει τον Δώρο της νεκρό. «Κατέστρεψαν το όμορφο το πρόσωπο», επανέλαβε πολλές φορές στη συνέντευξη με βουρκωμένα τα μάτια. Οι σκληρές εκείνες περυνόιν ξανά και ξανά μπροστά της. Οι δολοφόνοι, ο Δώρος δίπλας της. Ο Λυσσαρίδης να τη ρωτά για τον Δώρο. Το αισθάνεσαι όταν κουβεντιάζεις μαζί της πως εκείνες οι στιγμές δεν μπορούν να ορθώσουν ποτέ από τη μνήμη της. Στριφογυρίζουν στο μυαλό της.

Στην κλινική του Τάκη Γεωργίου πήγαν αστυνομικοί για να πάρουν κατάθεση από τη Βαρβάρα. Στάθηκαν στην πόρτα του δωματίου, στο οποίο ήταν στο κρεβάτι ξαπλωμένη η Βαρβάρα. Πήγαν για να την ανακρίνουν! «Είναι η ΕΟΚΑ Β' που το έκανε», φώναξε η Βαρβάρα και αυτοί αντέδρασαν ενοχλημένοι: «Πού το ξέρεις;». Ο γιατρός Τάκης Γεωργίου άρχισε να τους φωνάζει και τους έβγαλε έξω από την κλινική (Μαρτυρία Έλλη Μόζορα).

Στις 30 Αυγούστου 1974, ο στενός του φίλος, ο δημοσιογράφος Γιώργος Νικολάου βρισκόταν στην Ελληνική Πρεσβεία για να ακολουθήσει με συνεργείο του ΡΙΚ, τον τότε πρόεδρο, Μιχάλη Δούντα στον πρόχειρο προσφυγικό οικισμό στο Δασάκι Άχνας, που παραδόθηκε βοήθεια από Ελλάδα. Όσο περίμενε τον πρόεδρο, είδε τον Ρένο Πρέντζη να τρέχει προς το νοσοκομείο. «Γίωργο σκότωσαν τον Δώρο, εκεί στο ΟΧΙ». Ο Γίωργος Νικολάου έτρεξε με το συνεργείο στον χώρο του εγκλήματος. Είχαν ήδη μεταφερθεί στο νοσοκομείο. Τα αίματα παντού στο αυτοκίνητο. Επέστρεψε στην Ελληνική Πρεσβεία όταν είδε τον Δούντα να συνοδεύει τον Λυσσαρίδη (μαρτυρία Γιώργος Νικολάου).

Τα σημειώματα προς την ηγεσία του κόμματος τις ώρες της αντίστασης

Ένας από τους τριάντα που πήραν μέρος στη μάχη του Λαϊκού Καφεκοπτείου ήταν ο Δώρος Λοΐζου. Συμμετείχε από την πρώτη στιγμή στην αντίσταση με άλλους συναγωνιστές τους. Στο βιβλίο δημοσιεύονται για πρώτη φορά τα σημειώματα που έστειλε στην ηγεσία του κόμματος ζητώντας οδηγίες. Έστειλε τρία γραπτά σημειώματα, δυο από αυτά σώζονται στο προσωπικό αρχείο του Τάκη Χατζηδημητρίου. Για πρώτη φορά βλέπουν το φως της δημοσιότητας.

Το ένα στάλθηκε, ενώ Λυσσαρίδης και Χατζηδημητρίου βρίσκονταν μετά το πραξικόπημα και μέχρι την εισβολή στην πρεσβεία της Λιβύης. Προκύπτει ότι τα μηνύματά του απαντήθηκαν με οδηγίες. Στο ένα σημείωμα που δεν έχει εντοπιστεί, ο Τάκης Χατζηδημητρίου αναφέρει πως ο Δώρος καταγράφει τον οπλισμό που κατείχαν και σημειώνει τις ανάγκες που είχαν. Τα σημειώματα - μηνύματα ήταν γραμμένα με κόκκινο μελάνι. Γράφει ο Δώρος:

Είμαστε 10 άτομα εδώ. 4 στελέχη κόμματος, 5 προεδρικοί 1 ΑΚΕΛ. Περιμένουμε οδηγίες σου.

Εισιογήσεις μου:

Να αρχίσουμε να βγάζουμε φυλλάδια και προκηρύξεις προς τον λαό. Να τον πληροφορούμε τι κάνει ο Μακάριος στο εξωτερικό, τις διεθνείς αντιδράσεις και να δίνουμε οδηγίες για αντίσταση.

Να φύγουμε από εδώ;

Περιμένουμε οδηγίες σου αμέσως.

Οι οδηγίες που ανέμεναν ήταν από τον Βάσο Λυσσαρίδη. Το μήνυμα, σύμφωνα με τον Τάκη Χατζηδημητρίου, απαντήθηκε.

Ένα άλλο μήνυμα, φέρει και ημερομηνία 21/7/74, μια ημέρα μετά την εισβολή γράφει ο Δώρος:

Διαβάσαμε το μήνυμά. Το πρόβλημα έχει ως εξής: Εγώ ο Δ.Λ. (Δώρος Λοΐζου) και ο Θεμ. (Θέμος Δημητρίου) είμαστε στις μάχες στο Καϊμακλί για 2 ημέρες. Μας είδε πολύς κόσμος με τα όπλα μας. Τα παιδιά εκεί διαλύθηκαν όταν μπήκαν τανκς. Τα όπλα μας τα έχουμε κρυμμένα εκεί. Δεν ξέρουμε αν είναι εκεί ακόμα. Αν βγούμε τώρα έξω ίσως μας ρωτήσουν Αστυνομία ή στρατός γιατί δεν στρατολογήθηκαν εδώ και δυο μέρες. Αν πάνε στα σπίτια μας ίσως μας συλλάβουν όταν η εισβολή τελειώσει.

Θέλουμε να μας πεις αν έχει συγκεκριμένο σχέδιο αντίστασης. Εισιογήσουμε να φύγουμε από Λευκωσία για ορεινό χωριό. Συμφωνείς; Αν και θέλουμε συγκεκριμένες οδηγίες πού να πάμε, σύνδεσμο εκεί.

Δ.Λ.

Στο χειρόγραφο σημείωμα υπάρχει η αναφορά «Να παραμείνουν εκεί», που προφανώς αφορούσε στην απόληψη προς την ομώνυμη του Δώρου.

